

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 107/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Rosina, s. r. o., v mene ktorej koná advokát JUDr. Tomáš Rosina, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5 Tpo 5/2021 z 25. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5 Tpo 5/2021 z 25. januára 2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5 Tpo 5/2021 z 25. januára 2021 **z r u š u j e**.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **1 500 eur**.
4. Krajský súd v Banskej Bystrici **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. februára 2021 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej

len „listina“), ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 0 Tp 154/2020 zo 14. januára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Tpo 5/2021 z 25. januára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Sťažovateľ navrhol napadnuté uznesenia zrušiť a prepustiť ho z väzby na slobodu.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 107/2021-11 z 10. marca 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny napadnutým uznesením krajského súdu na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

3. Sťažovateľ je trestne stíhaný pre pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu so zločinom daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 a ods. 2 písm. b) a c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, spáchané formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

4. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením okresného súdu č. k. 0 Tp 154/2020 z 9. júla 2020 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Tpo 46/2020 z 28. júla 2020 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Väzba sťažovateľa začala plynúť 6. júla 2020 o 6.45 h.

5. Napadnutým uznesením okresného súdu bola na návrh prokurátora Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici z 5. januára 2021 predĺžená lehota trvania väzby sťažovateľa o tri mesiace, teda do 6. mája 2021.

6. Napadnutým uznesením krajského súdu bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že všeobecné súdy sa nevysporiadali so zákonnými podmienkami na predĺženie lehoty jeho väzby, keď z ich uznesení nie je zrejmá existencia hrozby, že jeho prepustením bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania v zmysle § 76 ods. 3 Trestného poriadku. Všeobecné súdy len všeobecne odkázali na ohrozenie včasnosti a dostatočného zabezpečenia dôkazov bez konkretizácie dôvodov na tento ich záver.

8. Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že krajský súd sa nezaoberal odôvodnením jeho sťažnosti zaslaným jeho právnym zástupcom a doručeným priamo krajskému súdu 20. januára 2021, ktoré navyše absentuje aj v príslušnom súdnom spise.

9. Všeobecné súdy sa podľa názoru sťažovateľa nevysporiadali ani s jeho námietskou nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní v trvaní štyroch mesiacov. Navyše, ak všeobecné súdy v tejto súvislosti odkázali na množstvo svedkov vypočúvaných aj prostredníctvom dožiadaní v podobe európskych vyšetrovacích príkazov, tak v skutočnosti išlo iba o dva výsluchy, jeden v Maďarsku a jeden v Českej republike.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, replika sťažovateľa a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

10. Krajský súd zastúpený podpredsedom predložil k ústavnej sťažnosti vyjadrenie zákonného sudcu, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil.

11. Lehota väzby sťažovateľa bola v prípravnom konaní predĺžená zo sedem na desať mesiacov, pričom túto lehotu nemožno podľa krajského súdu v okolnostiach danej veci považovať za neprimerane dlhú. Sťažovateľ je stíhaný za dva zločiny a vo veci ide o náročné dokazovanie, keď z jeho strany malo ísť o sofistikovanú ekonomickú trestnú činnosť.

12. Pokiaľ ide o reflektovanie odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, tak zo samotnej skutočnosti, že krajský súd doslovne necituje obe odôvodnenia predmetnej sťažnosti (spísané samotným sťažovateľom a spísané jeho právnym zástupcom), nemožno bez ďalšieho vyvodiť, že sa nimi nezaoberal. Krajský súd v skutočnosti mal v čase svojho rozhodovania k dispozícii obe odôvodnenia sťažnosti (podané samotným sťažovateľom aj odôvodnenie podané jeho právnym zástupcom), oboznámil sa s celým spisovým materiálom a odôvodneniami sťažnosti sa zaoberal v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Obe odôvodnenia sťažnosti sú v príslušnom súdnom spise okresného súdu zažurnalizované a v tomto prípade došlo iba k administratívnejmu pochybeniu, keď boli do súdneho spisu okresného súdu založené až po zápisnici o verejnom zasadnutí. Táto skutočnosť však nemala žiaden vplyv na samotnú zákonnosť rozhodnutia o väzbe sťažovateľa.

13. Na záver krajský súd uviedol, že sťažovateľ bol medzičasom prepustený z väzby na slobodu uznesením okresného súdu č. k. 0 Top 154/2020 zo 16. marca 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Tpo 46/2020 z 28. júla 2020.

14. Na základe uvedeného krajský súd navrhol ústavnej sťažnosti nevyhovieť. Súčasne súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

III.2. Replika sťažovateľa:

15. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že sa pridrižiava dôvodov ním podanej ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na prepustenie z väzby na slobodu už sťažovateľ ústavný súd nežiada o vydanie príkazu na jeho prepustenie z väzby na slobodu.

III.3. Ústne pojednávanie:

16. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Ústavný súd stabilne judikuje, že každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07).

18. Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

19. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že odvolací (sťažnostný) súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí dať odpoveď na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybniť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94).

20. Ústavný súd tiež judikoval, že povinnosťou všeobecných súdov je umožniť obvinenému uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel. Inak by totiž toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby uplatnenie práva na obhajobu v konaní o väzbe sa obvinenému reálne umožnilo (II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 175/2017).

21. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že z napadnutého uznesenia krajského súdu nevyplýva existencia hrozby, že jeho prepustením by bolo zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, že krajský súd sa nezaoberal odôvodnením sťažnosti spísaným jeho právnym zástupcom, ktoré bolo krajskému súdu doručené 20. januára 2021, a že krajský súd sa nevysporiadal s námietkou nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní.

22. Ústavný súd ako prvú posúdil námietku sťažovateľa o nezaobraní sa odôvodnením jeho sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktoré podal jeho právny zástupca a ktoré doručil krajskému súdu 20. januára 2021, keďže preukázanie jej dôvodnosti by mohlo už samo osebe spochybniť ústavnú akceptovateľnosť napadnutého uznesenia.

23. Krajský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že sa oboma podaniami (samotného sťažovateľa i jeho právneho zástupcu) zaoberal, pričom odôvodnenie sťažnosti spísané právnym zástupcom sťažovateľa mu bolo dostupné v súdnom spise okresného súdu, v ktorom bolo pre administratívnu chybu nesprávne zažurnalizované.

24. Ústavný súd z predložených dokumentov zistil, že odôvodnenie sťažnosti spísané (vlastnoručne) sťažovateľom obsahovalo argumenty zhoršenia jeho psychického stavu vo väzbe, zneužitia inštitútu väzby v jeho prípade, ako aj argumenty proti samotnej dôvodnosti jeho trestného stíhania. Odôvodnenie sťažnosti spísané právnym zástupcom sťažovateľa zas obsahovalo námietku neexistencie hrozby zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného

konania v rámci väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, námietku nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní počas 4 mesiacov v rámci 7 mesiacov dlhého väzobného stíhania sťažovateľa, ako aj ďalšie podporné argumenty o nezohľadnení tvrdení prokurátora o praktickom ukončení vyšetrovania, o arbitrárnosti záveru vo vzťahu k potrebe „vyčkania“ na ukončenie finančného vyšetrovania a o chybnnej argumentácii okresného súdu „obťažnosťou“ danej trestnej veci.

25. Ústavný súd ďalej zistil, že zatiaľ čo krajský súd výslovne odkázal na odôvodnenie sťažnosti samotného sťažovateľa a v ňom obsiahnutú argumentáciu, námietky prezentované právnym zástupcom sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu neboli krajským súdom vôbec zrekapitulované. Navyše, v napadnutom uznesení krajského súdu sa nenachádza ani žiadna zmienka o tom, že takéto odôvodnenie sťažnosti bolo súdu (okresnému či krajskému) zo strany právneho zástupcu sťažovateľa doručené.

26. Krajský súd tvrdí, že napriek administratívnej chybe pri zažurnalizovaní príslušných podaní v súdnom spise okresného súdu mal možnosť oboznámiť sa s oboma odôvodneniami. Podľa krajského súdu skutočnosť, že na odôvodnenie sťažnosti právnym zástupcom sťažovateľa vo svojom napadnutom uznesení výslovne neodkázal ešte bez ďalšieho neznamená, že sa s námietkami v ňom uvedenými nevysporiadal.

27. Vo vzťahu k tvrdeniu krajského súdu o oboznámení sa so sporným odôvodnením sťažnosti ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že z pohľadu ochrany základných práv obvinených a obžalovaných na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy (a čl. 8 listiny) je podstatné, aby príslušný súd na podstatné námietky nimi vznesené náležitým spôsobom reagoval. Iba takto sa totiž môže zabezpečiť možnosť obvineného či obžalovaného uviesť argumenty proti väzbe a v prospech prepustenia z väzby na slobodu. V tomto zmysle by administratívne pochybenie samo o sebe nemuselo mať dopad na ústavnoprávnu akceptovateľnosť záverov príslušného súdneho rozhodnutia, to však za podmienky, že so všetkými podstatnými námietkami obvineného či obžalovaného sa príslušný súd v rámci svojho rozhodnutia primeraným spôsobom vysporiadal.

28. Ústavný súd po preskúmaní predložených dokumentov konštatuje, že krajský súd ponechal námietky právneho zástupcu sťažovateľa proti predĺženiu väzby sťažovateľa bez relevantnej, resp. akejkoľvek odpovede. Ústavný súd zároveň konštatuje, že aspoň niektoré z týchto námietok možno v okolnostiach tejto veci považovať za podstatné, teda také, ktoré mohli mať dopad na samotné rozhodnutie krajského súdu.

29. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu poukázal na údajnú nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní v trvaní 4 mesiacov a tiež na to, že „množstvo“ svedkov vypočúvaných prostredníctvom dožiadaní v podobe európskych vyšetrovacích príkazov predstavuje v skutočnosti iba dva výsluchy, jeden v Maďarsku a jeden v Českej republike. Uvedené námietky, ak by sa ukázali ako dôvodné, by podľa ústavného súdu mohli mať dopad na rozhodnutie o väzbe sťažovateľa. Povinnosťou krajského súdu preto bolo poskytnúť na tieto námietky náležitú odpoveď.

30. Vzhľadom na to, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal so všetkými relevantnými námietkami sťažovateľa, došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny (výrok 1 tohto nálezu).

31. Ústavný súd napadnuté uznesenie krajského súdu v nadväznosti na uvedené zrušil (výrok 2 tohto nálezu).

32. Ústavný súd však nevrátil vec sťažovateľa krajskému súdu na ďalšie konanie, keďže sťažovateľ bol medzičasom prepustený z väzby na slobodu (bod 13 tohto nálezu), pričom o väzbe je možné rozhodovať iba *pro futuro*, teda do budúcnosti, nie so spätnou účinnosťou (I. ÚS 87/04, II. ÚS 595/2012, II. ÚS 200/2019).

V.

Finančné zadost'učinenie

33. Sťažovateľ navrhol priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 3 000 eur, čo odôvodnil intenzitou zásahu do jeho základných práv a tým, že porušenie jeho základných práv nie je možné napraviť samotným zrušením napadnutého uznesenia krajského súdu.

34. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci (pozri aj bod 31 tohto nálezu) považoval za vhodné priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 1 500 eur (výrok 3 tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

35. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 460,90 eur.

36. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu).

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu